

Ю. В. Драгнев, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

**АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ
З УПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО
РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ**

Драгнев Ю. В.

Аналіз результатів експериментальної роботи з упровадження педагогічної системи професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору

Проведене дослідження за критеріями, показниками та рівнями професійного розвитку показало, що впровадження педагогічної системи професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору має позитивні результати. Визначення теоретико-методологічних основ розробки педагогічної системи професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору та отримані наукові дані дають можливість стверджувати, що саме створення авторської педагогічної системи значно впливає на професійну підготовку майбутніх вчителів фізичної культури та забезпечує високий рівень їхньої професійної готовності до професійної діяльності в умовах інформаційно-освітнього простору.

Ключові слова: аналіз результатів, експериментальна робота, професійний розвиток, майбутні вчителі фізичної культури.

Драгнев Ю. В.

Анализ результатов экспериментальной работы по внедрению педагогической системы профессионального развития будущего учителя физической культуры в условиях информационно-образовательного пространства

Проведенное исследование по критериям, показателям и уровням профессионального развития показало, что внедрение педагогической системы профессионального развития будущего учителя физической культуры в условиях информационно-образовательного пространства имеет положительные результаты. Определение теоретико-методологических основ разработки педагогической системы профессионального развития будущего учителя физической культуры в условиях информационно-образовательного

пространства и полученные научные данные дают возможность утверждать, что именно создание авторской педагогической системы значительно влияет на профессиональную подготовку будущих учителей физической культуры и обеспечивает высокий уровень их профессиональной готовности к профессиональной деятельности в условиях информационно-образовательного пространства.

Ключевые слова: анализ результатов, экспериментальная работа, профессиональное развитие, будущие учителя физической культуры.

Модернізація вищої фізкультурної освіти в Україні показує, що призначення інформаційно-освітнього простору характеризується тим, що необхідно створювати механізм забезпечення відповідного розвитку системи безперервної освіти майбутнього вчителя фізичної культури в інформаційному суспільстві. Урахування умов інформаційно-освітнього простору відповідно до концептуальних засад розвитку інформаційного суспільства дозволяє забезпечити досягнення високої якості вищої фізкультурної освіти, а також підвищити конкурентоспроможність та професійну мобільність. Визначення теоретико-методологічних основ розробки педагогічної системи професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору для нашого дослідження стало підставою стосовно організації експериментального впровадження педагогічної системи в контексті проведення педагогічного експерименту. Основним методом дослідження результатів упровадження педагогічної системи професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору в практику університетської освіти був педагогічний експеримент.

Орієнтиром щодо застосування системного підходу у ході аналізу результатів експериментальної роботи з упровадження педагогічної системи професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору ми виокремили дисертації, у яких розглянуто системний підхід, таких учених, як Т. Дмитренко, І. Каньковський А. Кудрявцев, Т. Лобанова, Ш. Магомедов, С. Омаров, В. Попов та ін. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7].

Стаття виконана в руслі досліджуваної в Інституті фізичного виховання і спорту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка теми „Теорія і методика застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і основ здоров'я в умовах неперервної освіти” (Державний реєстраційний номер 0110U000756).

Завдання дослідження полягає в тому, щоб подати аналіз результатів експериментальної роботи з упровадження педагогічної системи професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору.

Вирішуючи одне з основних завдань дослідження на формувальному етапі дослідження впроваджено в практику професійної підготовки педагогічну систему професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору в три етапи. Метою першого етапу було забезпечення майбутніх вчителів фізичної культури системою знань стосовно проблем професійного розвитку в умовах інформаційно-освітнього простору та інформатизації освіти; вищої фізкультурної освіти в контексті модернізації системи фізичного виховання та застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя фізичної культури. Другий етап передбачав озброєння теоретичною інформацією, практичними вміннями та навичками підготовки майбутніх вчителів фізичної культури до професійної діяльності із застосуванням комп'ютера під час проходження педагогічної (виробничої) практики. Також в цьому етапі було зосереджено увагу на самостійній роботі майбутнього вчителя фізичної культури, яка виступає одним з головних складових освітнього процесу у вищій фізкультурній освіті. Третій етап передбачав вивчення вищої фізкультурної освіти в контексті модернізації системи фізичного виховання та застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя фізичної культури; впливу концептуальних засад розвитку інформаційного суспільства на професійний розвиток майбутнього вчителя фізичної культури.

В ході реалізації теоретичних засад педагогічної системи професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору на першому етапі було виокремлено дисципліни, на яких частково ми реалізували ідеї нашого дослідження. Для більш детального ознайомлення було розроблено та впроваджено в практику професійної підготовки два спецкурси: „Професійний розвиток особистості в інформаційно-освітньому просторі”, „Інформатизація вищої фізкультурної освіти”. Послідовне успішне засвоєння студентами нової інформації, яка подавалася на спецкурсах, відбувалося за рахунок використання особистісно орієнтованих технологій (діалогічні лекції, лекція-бесіда, лекція-дискусія, проблемна лекція) та особистісно орієнтованих тренінгових технологій (тренінг рефлексивності та особистісно зорієнтований тренінг). Доцільним на цьому етапі було створення сайту „Сучасний вчитель фізичної культури: професійний розвиток і самореалізація в інформаційному суспільстві” з метою формування потреби в майбутніх вчителів фізичної культури в переусвідомленні фахової підготовки відповідно до європейських і світових стандартів освіти. На другому етапі ми озброювали майбутніх вчителів фізичної культури теоретичною інформацією, практичними вміннями та навичками до професійної діяльності із застосуванням комп’ютера під час проходження педагогічної (виробничої) практики, а також приділили увагу самостійній роботі, яка була одним з головних складових освітнього процесу у вищій фізкультурній освіті. У ході дослідження ми встановили, що самостійна робота майбутнього вчителя фізичної культури виступає одним з головних складових навчального процесу у виші. На третьому етапі, у ході реалізації визначених нами теоретичних положень вищої фізкультурної освіти в контексті модернізації системи фізичного виховання та застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя фізичної культури, було впроваджено в практику професійної підготовки два спецкурси: „Комп’ютерні технології у професійній діяльності вчителя фізичної культури” та „Інформаційні технології у фізичній культурі”. Успішне

засвоєння студентами ідей нашого дослідження в процесі впровадження спецкурсів відбувалося за рахунок застосування активних та інтерактивних методів навчання („Круглий стіл”, „Дебати”, аналіз професійних ситуацій та діалогічні лекції, аналіз соціально-професійних ситуацій на уроці фізичної культури та у позанавчальній діяльності з урахуванням застосування інформаційних технологій).

Дослідно-експериментальна робота проводилася протягом 2009 – 2013 років, у якому було виділено три етапи: дослідно-пошуковий, діагностичний, експериментальний.

На дослідно-пошуковому етапі ми вивчили вітчизняний та зарубіжний досвід стосовно розробленості досліджуваної проблеми професійного розвитку, вищої фізкультурної освіти та професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури; визначили підходи до побудови концепції педагогічної системи професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору; розроблено концепцію; сформулювали робочу гіпотезу; визначили об’єкт, предмет, мета й завдання дослідження.

На діагностичному етапі ми розробили програму дослідно-експериментальної роботи; визначили критерії, показники та рівні професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору; провели констатувальний етап педагогічного експерименту, систематизували отримані емпіричні дані; розробили методику проведення формувального етапу педагогічного експерименту.

На експериментальному етапі здійснили експериментальну перевірку гіпотези дослідження; апробували розроблену педагогічну систему професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору; здійснили статистичну обробку експериментальних даних; систематизували наукові результати у вигляді монографії та докторської дисертації.

Результати зіставлення сформованості компетенцій у майбутнього вчителя фізичної культури відповідно рівням професійного розвитку подано в табл. 1.

Таблиця 1

Зіставлення сформованості компетенцій у майбутнього вчителя фізичної культури відповідно рівням професійного розвитку

№	Компетенції	Етапи експерименту	Студенти спеціальності „Фізичне виховання” (групи експерименту)	Рівні професійного розвитку, %		
				Низький	Середній	Високий
1	Соціально-особистісні	Констатувальний	КГ	76,7	19,0	4,3
		Формувальний	КГ	76,3	19,0	4,7
		Констатувальний	ЕГ	75,6	19,2	5,2
		Формувальний	ЕГ	27,6	57,2	15,2
2	Інструментальні	Констатувальний	КГ	56,9	34,8	8,3
		Формувальний	КГ	56,6	34,8	8,6
		Констатувальний	ЕГ	68,4	24,2	7,4
		Формувальний	ЕГ	13,4	70,0	16,6
3	Загально-професійні особистісні	Констатувальний	КГ	61,7	25,5	12,8
		Формувальний	КГ	61,8	25,6	12,6
		Констатувальний	ЕГ	74,6	21,4	4,0
		Формувальний	ЕГ	14,6	65,4	24,0
4	Спеціалізовано-професійні	Констатувальний	КГ	67,9	26,8	5,3
		Формувальний	КГ	67,6	26,8	5,6
		Констатувальний	ЕГ	62,4	29,2	8,4
		Формувальний	ЕГ	23,4	55,0	21,6

Результати дослідно-експериментальної роботи з упровадження педагогічної системи професійного розвитку майбутніх вчителів фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору за рівнями професійного розвитку подано в табл. 2.

Таблиця 2

Результати дослідно-експериментальної роботи з упровадження педагогічної системи професійного розвитку майбутніх вчителів фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору за критеріями та рівнями професійного розвитку

№	Критерій	Етапи експерименту	Студенти спеціальності „Фізичне виховання” (групи експерименту)	Рівні професійного розвитку, %		
				Низький	Середній	Високий
1	Професійна майстерність	Констатувальний	КГ	70,6	23,4	6,0
			ЕГ	71,4	22,4	6,2
		Формувальний	КГ	70,5	23,5	6,0
			ЕГ	21,4	52,4	26,2
2	Інформаційна компетентність	Констатувальний	КГ	67,4	27,5	5,1
			ЕГ	65,2	29,0	5,8
		Формувальний	КГ	67,2	27,7	5,1
			ЕГ	35,2	49,0	15,8
3	Інформаційна культура	Констатувальний	КГ	77,4	16,4	6,2
			ЕГ	76,4	17,3	6,3
		Формувальний	КГ	77,2	16,5	6,3
			ЕГ	26,4	52,3	21,3

На підставі отриманих результатів, статистично доведеної різниці, їх аналізу за критеріями, показниками та рівнями ми можемо констатувати, що вищезазначене є підставою для підтвердження високої ефективності створеної педагогічної системи професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору.

Висновки. Підводячи підсумки ефективності проведеного дослідження за критеріями, показниками та рівнями ми проаналізували результати впровадження педагогічної системи професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору. Отримані результати дають можливість стверджувати, що саме створення авторської педагогічної системи значно впливає на професійну підготовку майбутніх вчителів фізичної культури та забезпечує високий рівень їхньої професійної готовності до професійної діяльності в умовах інформаційно-освітнього простору.

Література

1. Дмитриенко Т. И. Системный подход как основа конструирования учебного процесса в профессиональной подготовке будущих специалистов в вузе : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Дмитриенко Татьяна Ивановна. – Ставрополь, 2006. – 181 с.
2. Каньковський І. С. Педагогічна система підготовки фахівця / І. С. Каньковський // Проблеми інженерно-педагогічної освіти : зб. наук. пр. – Вип. 28 – 29. – Х. : УПА, 2010. – С. 215 – 221.
3. Кудрявцев А. В. Основные положения системного подхода [Електронний ресурс] / А. В. Кудрявцев. – Режим доступу : <http://www.hr-portal.ru/article/osnovnyye-polozheniya-sistemnogo-podkhoda>
4. Лобанова Т. Д. Системний підхід у формуванні комунікативно-мовної компетенції студентів немовних вищих навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / Т. Д. Лобанова. – О., 2009. – 29 с.
5. Магомедов Ш. А. Системный подход в конструировании содержания подготовки будущего педагога профессионального обучения: на примере специализации „Информатизация образования” : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Магомедов Шамиль Абдулмажидович. – Махачкала, 2009. – 200 с.

6. Омаров С. К. Системный подход как методологическая основа исследования проблемы качества образования [Электронный ресурс] / С. К. Омаров. – Режим доступа : http://www.rusnauka.com/10_NPE_2008/Pedagogica/29791.doc.htm

7. Попов В. В. Программирование учебно-исследовательской деятельности студентов на основе элементов системного подхода : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Попов Владимир Валерьевич. – Ставрополь, 2003. – 173 с.

Dragnev Yu.V.

Analysis of the Results of Experimental Work on the Implementation of the Pedagogical System of Professional Development of a Future Teacher of Physical Culture in the Conditions of Information and Educational Space

The study carried out with the criteria, indicators and levels of professional development showed that the introduction of a pedagogical system of professional development of a future teacher of physical culture in the conditions of information-educational space has positive results. The definition of the theoretical-methodological bases of the development of pedagogical system of professional development of a future teacher of physical culture in the conditions of information-educational space and the scientific findings make it possible to assert, that the creation of the author's pedagogical system has a significant impact on the professional preparation of future teachers of physical culture and provides a high level of their professional readiness for professional activity in the conditions of information-educational space.

Key words: analysis of the results, experimental work, professional development, future teacher of physical culture.

Відомості про автора

Драгнєв Юрій Володимирович – докторант кафедри теорії і методики фізичного виховання Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Основні наукові інтереси зосереджено навколо проблематики професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору.

Стаття надійшла до редакції 11.09.2012
Прийнято до друку 28.09.2012